Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Dragoș Crigan)
Dosarul nr. 2r-1754/25
(2-20155348-02-25r-05092025)

D E C I Z I E

30 martie 2026 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru în componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Svetlana Vîșcu și Elena Bolocan

examinând, fără citarea părţilor, recursul declarat de recurenta Diana Chirică, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 decembrie 2021, prin care s-a admis parțial cererea depusă de Elena Bejan împotriva Dianei Chirică cu privire la înlocuirea debitorului cu succesorul în drepturi și eliberarea unui nou titlu executoriu,-

a c o n s t a t a t:

Poziţia instanţei de fond:

1. La 9 decembrie 2020, Elena Bejan a depus o cerere împotriva Dianei Chirică cu privire la înlocuirea debitorului cu succesorul în drepturi și eliberarea unui nou titlu executoriu.

În motivarea cererii a indicat că, la 19 februarie 2013, Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, a emis un titlu executoriu în vederea executării hotărârii judecătorești emise în dosarul civil nr. 2-179/13, prin care s-a hotărât a încasa de la *****, în beneficiul Elenei Bejan, conform tranzacției de împrumut suma de 390000 lei, cheltuielile de judecată (taxa de stat) - 5000 lei, în mărime totală de 395000 lei.
Menționează că, titlul executoriu a fost înregistrat la biroul de executare al executorului judecătoresc Iacob Miron, situat în *****. La 15 noiembrie 2017, în baza cererii motivate a reclamantei, documentul executoriu a fost strămutat la biroul de executare a executorului judecătoresc Elena Solcanu situat în *****.
Declară că, la 6 decembrie 2018, de către executorul judecătoresc Elena Solcanu, a fost emisă o încheiere prin care s-a dispus, a suspenda executarea documentului executoriu nr. 2-179/13 din 19 februarie 2013, emis de Judecătoria sectorului Buiucani, mun. Chișinău, prin care s-a dispus încasarea de la ***** în beneficiul Elenei Bejan în sumă totală de 395000 lei, în privința debitorului *****, aflate la

executare, pînă la determinarea succesorului în drepturi și admiterea succesiunii în procedura de executare din motiv că debitorul ***** a *decedat la *****.
Invocă că, la 25 martie 2019, în adresa avocatului Vlad Vlaicu, a parvenit scrisoarea executorului judecătoresc Elena Solcanu, prin care a informat despre faptul că, ca urmare a acțiunilor întreprinse de către executorul judecătoresc, conform răspunsului nr. 14 din 18 martie 2019 al notarului public, Viorica Școlnic, la biroul notarial la 23 octombrie 2015 a fost deschisă procedura succesorală după decesul cet. *****, care conform certificatului eliberat de ***** și a deținut și viza de domiciliu în localitatea respectivă pînă la ziua decesului și decesul căruia a fost înregistrat de către OSC Telenești la 22 mai 2015.
Menționează că, declarația de acceptare a succesiunii și solicitarea de deschidere a procedurii succesorale a fost depusă de către fiica decedatului, Diana Roadedeal, care ulterior sa căsătorit și la moment deține familia de Diana Chirică, fapt confirmat prin răspunsul nr. 02-2-9587 din 21 septembrie 2020. Prin răspunsul nr. 14 din 18 martie 2019 executorul judecătoresc i-a explicat avocatului necesitatea adresării în instanța de judecată pentru înlocuirea debitorului *****, cu succesorul său în drepturi Diana Chirică, în procedura de executare nr. 122-211r/18 din 6 decembrie 2018, aflată în gestiunea executorului judecătoresc Elena Solcanu.

2. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 decembrie 2021, s-a admis parțial cererea depusă de Elena Bejan. S-a înlocuit debitorul *****, *a.n. *****, decedat la data de 0***** cu succesorul său în drepturi Diana Chirica, în procedura de executare a documentului executoriu nr. 2-179/13 din 19 februarie 2013, emis de Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău cu privire la încasarea de la *****, în beneficiul Elenei Bejan, conform tranzacției de împrumut suma de 390000 lei, cheltuielile de judecată (taxa de stat) - 5000 lei, în mărime totală de 395000 lei. În rest, cererea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Solicitarea recurentului:

3. Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la 26 august 2025, recurenta Diana Chirică, a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 decembrie 2021, solicitând admiterea cererii de recurs, repunerea în termen, casarea integrală a încheierii instanței de fond, cu emiterea unei decizii de respingerea integrală a cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată și tardivă, precum și încasarea cheltuielilor de judecată taxa de stat din contul intimatului în sumă de 250 lei în favoarea recurentului la depunerea recursului.

Argumentele părţilor:

4. În motivarea cererii a indicat că, prin cererea din 12 august 2025 depusă de

recurentă în dosarul de executare la executorul judecătoresc Ion Furdui, a făcut cunoștință pentru prima dată cu încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 decembrie 2021.

Susține că, nu a cunoscut despre acest act judecătoresc care nu i-a fost adus la cunoștință de instanţa de judecată, deoarece până la moment a locuit practic tot timpul peste hotarele țării şi a revenit abia în 7 august 2025, iar despre interdicțiile aplicate de executor judecătoresc a aflat când urmare a necesității evaluării unui imobil care îi aparține în devălmășie cu soțul, a fost informată de compania de evaluare că are interdicții asupra imobilului şi pentru evaluare este necesară permisiunea executorului judecătoresc, după care a mers fizic la executor judecătoresc pentru a afla din ce cauză sunt aplicate interdicțiile şi a primit unele copii din dosar de executare. Totodată menţionează că în dosarul instanţei de fond şi în copiile procedurii de executare prezentate de executorul judecătoresc Ion Furdui, nu există nici o dovadă de informare anterioară a recurentei despre acest act judecătoresc, la fel nici în dosarul instanţei de judecată această dovadă nu există şi nici nu a cunoscut. Iar la adresa de domiciliu indicată în actele de identitate nu locuiește de aproximativ 12 ani deși conform actelor oficiale reședința a rămas neschimbată, la moment locuiește pe adresa _____ împreună cu soțul şi familia.

Relevă că, în dovada celor menționate că a fost în imposibilitate de a putea primi informația despre şedinţa de judecată şi acul judecătoresc, este Extrasul nr. 35/13-1293 din 26 august 2025 eliberat de Poliția de Frontieră pentru ultimii 5 ani (31 august 2020 – 25 august 2025) din care se constată că recurenta în acești ani practic nu a locuit în Republica Moldova, ori la 1 noiembrie 2020 a părăsit Republica Moldova și a revenit la 21 mai 2021, după care peste 10 zile a plecat din nou, când încheierea judecătorească contestată din 13 decembrie 2021 deja era emisă de instanţa de judecată, iar cererea de chemare în judecată a fost depusă la 9 decembrie 2020, prin urmare era în imposibilitate de a participa şi afla de acest act judecătoresc sau ședințele de judecată. În continuare din Extrasul privind traversările de frontieră în ultimii 5 ani s-a aflat în țară în mediu doar câte 7-10 zile din fiecare an şi nu a avut posibilitate reală de a afla despre acest act judecătoresc dar nici nu a fost în vreun fel informată ca să poată contesta încheierea sau să participe la şedinţa de judecată ori să afle alte detalii despre dosar.

Notează că, instanţa de fond, a acceptat citarea publică făcută de intimat prin intermediul Monitorului Oficial al Republicii Moldova, fiind unica încercare a o informa despre şedinţa de judecată, după returnarea nereclamat a scrisorii poștale. Instanţa de fond a dispus citarea recurentei prin Monitorul Oficial, motivând că citațiile expediate prin poștă au fost returnate cu mențiunea „nereclamat”. Consideră că această modalitate de citare a fost făcută ineficientă şi contrar jurisprudenței CEDO, încălcând dreptul la apărare şi accesul la justiție garantat de

art. 20 din Constituția RM şi art. 6 CEDO. Potrivit art. 108 Cod de procedură civilă, citarea prin publicitate reprezintă o măsură subsidiară, utilizată doar în cazul în care au fost epuizate toate modalitățile rezonabile de citare a părții.
Susține că, în speţă, tatăl recurentului a decedat în 2015. Conform art. 1440 Cod civil, succesiunea se deschide la data decesului (art. 1440, alin. (2) - momentul deschiderii succesiunii se consideră cel al decesului persoanei care a lăsat moștenirea sau data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti privind declararea morții lui). Prin urmare, toate efectele juridice legate de succesiune (inclusiv acceptarea, transmiterea drepturilor şi obligațiilor, precum şi răspunderea moștenitorilor pentru pasiv) sunt guvernate de legea în vigoare la data deschiderii succesiunii, adică de Codul civil în redacția aplicabilă anului 2015 când a fost inclusiv depusă şi declarația de acceptare a succesiunii. Potrivit actelor din dosar şi chiar a constatărilor instanţei de fond (pct. 14-15 din încheierea atacată), la data de 23 octombrie 2015 a fost deschisă procedura succesorală după decesul cet. ***** şi a fost înregistrată declarația de acceptare a succesiunii depusă de fiica acestuia, Diana Roadedeal. Ulterior, prin scrisoare din 25 martie 12019, executorul judecătoresc a informat în mod expres creditorul şi reprezentantul creditorului avocatul Vlaicu Vlad despre existența procedurii succesorale şi despre succesor, solicitându-i în același timp să sesizeze instanţa pentru înlocuirea debitorului decedat. Ori însăşi avocatul a menţionat expres în cererea de chemare în judecată (f.d.4) ca la 25 martie 2019 a primit informația de la executorul judecătoresc despre succesiune şi succesor (f.d.19) anexând Declarația de succesiune şi scrisoarea notarului public (f.d.15-16). Prin urmare, creditorul a avut cunoștință certă şi oficială, cel târziu la 25 martie 2019, de decesul debitorului şi de identitatea succesorului. Din acest moment a început să curgă termenul prevăzut de art. 1544 Cod civil. Astfel, este expus expres: a) alin. (1): 6 luni din momentul aflării despre deschiderea succesiunii, termen care a expirat la 25 septembrie 2019; b) alin. (2): chiar şi în ipoteza cea mai favorabilă pentru intimat, termenul de un an a expirat la 25 martie 2020. Or, cererea de chemare în judecată pentru înlocuirea debitorului a fost depusă abia la 9 decembrie 2020. Consecința expres prevăzută de art. 1544 alin. (3) Cod civil este pierderea dreptului de a înainta pretenții împotriva moștenitorului.
Indică că, în pofida acestor norme imperative, instanţa de fond a admis cererea creditorului şi a dispus înlocuirea debitorului decedat cu succesorul său procesual. Această soluție contravine atât dispoziţiilor clare ale Codului civil, cât şi principiului securității juridice consacrat de art. 6 CEDO. Faptul că creditorul a așteptat aproape doi ani după notificarea oficială din 2019 pentru a formula cererea dovedește lipsa de diligență şi abuzul de drept. Instanţa de fond trebuia să respingă cererea de chemare în judecată ca inadmisibilă pentru tardivitate, constatând pierderea dreptului material al creditorului.

În partea referitoare la răspunderea moștenitorilor limitată la activul succesoral, invocă prevederile articolelor 1540, 1541, 1547 din Codul civil. Aplicând aceste prevederi la speţă: a) succesiunea s-a deschis în 2015, iar moștenitorul a acceptat formal succesiunea; b) creditorul putea urmări numai bunurile succesorale rămase după defunct; c) instanţa de fond, admițând cererea şi dispunând sechestru pe bunurile proprii ale moștenitorului (dobândite împreună cu soțul său în devălmășie), a depășit cadrul legal şi a aplicat în mod greșit dispozițiile Codului civil. Prin urmare, chiar şi în ipoteza în care cererea creditorului ar fi considerată admisibilă, răspunderea moștenitorului trebuie strict limitată la valoarea şi cota-parte din activul
succesoral, iar nu extinsă la întreaga avere personală.
Subliniază că, executorul judecătoresc Elena Solcanu, prin încheierea din 6 decembrie 2018, a constatat oficial decesul debitorului ***** şi, în temeiul art. 66 Cod de executare, a dispus suspendarea executării silite până la determinarea succesorului în drepturi. Acest fapt are o semnificație juridică majoră: din momentul emiterii acestei încheieri (6 decembrie 2018), creditorul, prin avocatul său, a luat cunoștință oficială despre decesul debitorului şi imposibilitatea obiectivă de continuare a executării silite împotriva acestuia. De altfel, chiar creditorul a contestat încheierea de suspendare, ceea ce demonstrează fără dubiu că avea cunoștință deplină despre situația succesorală şi despre necesitatea identificării succesorilor încă din anul 2018. Ulterior, prin scrisoarea din 25 martie 2019, executorul judecătoresc a informat expres avocatul creditorului despre succesiune şi despre succesorul în drepturi, anexând şi actele notariale corespunzătoare. Prin urmare, creditorul a beneficiat de o dublă informare: a) oficial, prin încheierea de suspendare din 6 decembrie 2018; b) expres, prin scrisoarea executorului din 25 martie 2019 despre existenţa şi identitatea succesorului. Faptul că instanţa a anulat ulterior încheierea de suspendare nu înlătură însă împrejurarea că creditorul avea deja cunoștință efectivă şi oficială despre decesul debitorului şi existenţa succesiunii. Cunoștința de fapt şi de drept nu poate fi „ștearsă” prin anularea unei încheieri procedurale.
Subliniază că, instanţa de fond a admis cererea creditorului fără a verifica şi a analiza probele esențiale aflate la dosar, ceea ce constituie o omisiune gravă şi determinantă pentru soluția adoptată. Aceste omisiuni au capacitatea de a răsturna integral actul judecătoresc şi demonstrează caracterul ilegal al încheierii contestate. Instanţa de fond, prin încheierea contestată, a reținut în mod formal doar că „a fost deschisă procedura succesorală după decesul cet. ***** şi a fost înregistrată declarația de acceptare a succesiunii depusă de fiica acestuia, fără însă a analiza în ce moment creditorul a avut cunoștință efectivă de aceste împrejurări. Astfel, instanţa nu a analizat faptul că: a) la 6 decembrie 2018, executorul judecătoresc a emis încheierea de suspendare a executării, constatând oficial decesul debitorului şi

dispunând suspendarea procedurii până la determinarea succesorului. Prin contestarea acestei încheieri, creditorul şi avocatul său au demonstrat că aveau cunoștință oficială despre deces şi despre necesitatea identificării succesorilor; b) la 25 martie 2019, creditorul a fost informat expres, prin scrisoarea executorului despre existenţa procedurii succesorale şi identitatea succesorului, fiindu-i anexate actele notariale corespunzătoare. Cu toate acestea, instanţa de fond a omis să analizeze incidența art. 1544 Cod civil (redacția veche), care stabilește: termen de 6 luni de la data aflării despre deschiderea succesiunii (alin. 1); termen maximal de un an de la aceeași dată (alin. 2); Sancţiunea pierderii dreptului de a înainta pretenții în caz de nerespectare (alin. 3).
Consideră că, din moment ce creditorul avea cunoștință certă cel târziu la 25 martie 2019, termenele legale au expirat la 25 septembrie 2019 (6 luni) şi la 25 martie 2020 (1 an). Or, cererea de chemare în judecată a fost depusă abia la 9 decembrie 2020, cu mult după expirarea termenelor. Instanţa de fond a tratat această cerere ca fiind admisibilă, fără a constata tardivitatea evidentă şi fără a aplica sancțiunea expres prevăzută de lege - pierderea dreptului material de a formula pretenții. Aceasta reprezintă o aplicare eronată a legii civile şi o încălcare gravă a principiului securității raporturilor juridice consacrat de art. 6 CEDO.
Evidențiază că, în speţă, procedura succesorală a fost deschisă la 23 octombrie 2015 (f.d.15-16), la biroul notarial Viorica Şcolnic din or. Telenești. Iar recurentul a depus declarația de acceptare a moștenirii. Executorul judecătoresc a constatat oficial decesul prin încheierea din 6 decembrie 2018 şi a suspendat executarea (art. 66 Cod de executare). Ulterior, prin scrisoarea din 25 martie 2019, creditorul şi avocatul său au fost expres informați despre succesiune şi succesor. Prin urmare, identitatea şi domiciliul succesorului erau cunoscute, iar la dosar (f.d.17) este atașată informație despre domiciliul recurentului, iar intimatul nu putea invoca art. 39 Cod de procedură civilă pentru a alege o altă instanţă. Competența exclusivă era determinată de art. 41^1 alin. (3) din Codul de procedură civilă - instanţa de la locul deschiderii moștenirii. În mod greșit, cererea a fost introdusă la Judecătoria Chişinău, sediul Centru, iar instanţa de fond nu a verificat competența, deși art. 38 din Codul de procedură civilă o obligă să o facă din oficiu. Această omisiune constituie un viciu de procedură de ordine publică, care atrage nulitatea încheierii contestate. Procesul a fost judecat de o instanţă necompetentă, ceea ce răstoarnă legalitatea şi temeinicia actului atacat.
Prin urmare, solicită admiterea cererii de recurs, repunerea în termen, casarea integrală a încheierii instanței de fond, cu emiterea unei decizii de respingerea integrală a cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată şi tardivă, precum și încasarea cheltuielilor de judecată taxa de stat din contul intimatului în sumă de 250 lei în favoarea recurentului la depunerea recursului.
5. Potrivit fișei de repartizare a dosarului, cauza a fost repartizată spre examinare

în ordine de recurs, judecătorului Ana Panov în mod automat-aleatoriu la 5 septembrie 2025.

6. La 20 martie 2026, intimata Elena Bejan, reprezentată de avocatul Vlad Vlaicu, a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea cererii de repunere în termen a recursului declarat de recurenta Diana Chirică, respingerea cererii de recurs ca fiind neîntemeiat.
7. La 30 martie 2026 prin intermediul poștei electronice, recurenta Diana Chirică, a depus poziția procesuală pe marginea referinței.

Aprecierea instanţei de recurs:

8. Analizând motivele invocate în recurs şi studiind materialele dosarului, Colegiul civil consideră recursul întemeiat şi care urmează a fi admis, cu casarea încheierii primei instanţe şi restituirea cauzei în instanța de fond, din următoarele considerente.
9. În conformitate cu articolele 423, 424 alin. (1) şi 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, Curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii. Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului şi a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.
10. În conformitate cu prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii, recurenta respectând acest termen, dat fiind faptul că la materialele cauzei nu este anexată dovada recepționării încheierii supuse recursului. Respectiv, instanța de recurs nu se va expune asupra cererii de repunere, or, la caz s-a constatat că recursul a fost declarat în termen.
11. În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluţionată prin încheierea casată.
12. Pentru a ajunge la această concluzie instanța de recurs reține următoarele argumente.
13. Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, Colegiul constată că la 19 februarie 2013, Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, a emis un titlu executoriu în vederea executării hotărârii judecătorești emise în dosarul civil nr. 2-179/13, prin care s-a hotărât a încasa de la *****, în beneficiul Elenei Bejan, conform tranzacției de împrumut suma de 390000 lei, cheltuielile de judecată (taxa de stat) - 5000 lei, în mărime totală de 395000 lei (f.d.9).
14. Potrivit certificatului de deces eliberat la data de 22 mai 2015, debitorul ***** a decedat la data de ***** (f.d.13).

15. Potrivit răspunsului nr. 14 din 18 martie 2019 al notarului Viorica Școlnic, s-a indicat că, la biroul notarial la 23 octombrie 2015 a fost deschisă procedura succesorală după decesul cet. *****, decedat la *****, care conform certificatului eliberat de ***** și a deținut și viza de domiciliu în localitatea respectivă pînă la ziua decesului și decesul căruia a fost înregistrat de către OSC Telenești la 22 mai 2015.
16. Potrivit declarației de acceptare a succesiunii și solicitarea de deschidere a procedurii succesorale, a fost depusă de către fiica decedatului, Diana Roadedeal, care ulterior s-a căsătorit și la moment deține familia de Diana Chirică, fapt confirmat prin răspunsul nr. 02-2-9587 din 21 septembrie 2020.
17. Prin urmare, la 9 decembrie 2020, Elena Bejan a depus o cerere împotriva Dianei Chirică cu privire la înlocuirea debitorului cu succesorul în drepturi și eliberarea unui nou titlu executoriu.
18. Iar prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 decembrie 2021, s-a admis parțial cererea depusă de Elena Bejan. S-a înlocuit debitorul *****, *a.n.* *****, *decedat la data de 0***** cu succesorul său în drepturi Diana Chirica, în procedura de executare a documentului executoriu nr. 2-179/13 din 19 februarie 2013, emis de Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău cu privire la încasarea de la *****, în beneficiul Elenei Bejan, conform tranzacției de împrumut suma de 390000 lei, cheltuielile de judecată (taxa de stat) - 5000 lei, în mărime totală de 395000 lei. În rest, cererea s-a respins ca fiind neîntemeiată.
19. Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la 26 august 2025, recurenta Diana Chirică, a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 decembrie 2021, solicitând admiterea cererii de recurs, repunerea în termen, casarea integrală a încheierii instanței de fond, cu emiterea unei decizii de respingerea integrală a cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată şi tardivă, precum și încasarea cheltuielilor de judecată taxa de stat din contul intimatului în sumă de 250 lei în favoarea recurentului la depunerea recursului.
20. Verificând legalitatea şi temeinicia încheierii instanţei ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de recurs şi materialul probator, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide că soluția instanţei de fond, este una incorectă.
21. Cadrul relevant speței sunt prevederile art. 47 alin. (1) din Codul de executare, potrivit căruia în cazul ieşirii uneia dintre părţi din procedura de executare (decesul persoanei fizice, dizolvarea persoanei juridice sau reorganizarea ei, cesiunea creanţei, preluarea datoriei), instanţa de judecată examinează cererea privind înlocuirea acestei părţi cu succesorul ei în drepturi în conformitate cu art.70 din Codul de procedură civilă.

22. Conform prevederilor art. 70 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul ieşirii uneia dintre părţi din raportul juridic litigios sau din raportul stabilit prin hotărîre judecătorească (deces, reorganizare, cesiune de creanţă, transfer de datorie şi alte cazuri de subrogare), instanţa permite înlocuirea părţii cu succesorul ei în drepturi. Succesiunea în drepturi este posibilă în orice fază a procesului. Alin. (2) prevede că actele săvîrşite pînă la intrarea în proces a succesorului sînt obligatorii lui în măsura în care ar fi fost obligatorii persoanei pe care succesorul în drepturi a subrogat-o. Iar potrivit alin. (3) al aceluiași articol, încheierea instanţei despre refuzul în admiterea succesorului poate fi atacată cu recurs.
23. Raportând la caz prevederile legale sus menționate, Colegiul constată că instanța de fond pripit a ajuns la concluzia privind admiterea cererii depusă de Elena Bejan.
24. Colegiul remarcă că, examinarea cererii privind înlocuirea debitorului cu succesorul în drepturi a avut loc cu încălcarea principiilor fundamentale ale procesului civil, în special a dreptului la apărare şi a dreptului la un proces echitabil.
25. Astfel, din materialele cauzei rezultă că recurenta Diana Chirică nu a participat la examinarea cauzei în prima instanţă, iar instanţa de fond a dispus citarea acesteia prin publicitate, după returnarea corespondenței cu mențiunea „nereclamat”. Totuși, Colegiul reține că această modalitate de citare reprezintă una subsidiară, care poate fi aplicată doar în cazul în care instanţa a depus toate diligențele rezonabile pentru identificarea domiciliului real şi informarea efectivă a părţii.
26. În speţă, instanţa de fond nu a verificat în mod suficient dacă recurenta locuia efectiv la adresa indicată în actele oficiale şi nici nu a întreprins alte măsuri rezonabile pentru a asigura informarea acesteia despre proces.
27. Mai mult, din probele prezentate în recurs, inclusiv extrasul privind traversările frontierei de stat, rezultă că Diana Chirică nu se afla pe teritoriul Republicii Moldova la momentul examinării cauzei şi emiterii încheierii din 13 decembrie 2021, fiind în imposibilitate obiectivă de a lua cunoștință despre existența litigiului.
28. În aceste circumstanţe, Colegiul constată că procedura de citare nu a fost una efectivă, iar examinarea cauzei în lipsa recurentei a condus la încălcarea dreptului acesteia la apărare, garantat de art. 20 din Constituția Republicii Moldova şi art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Or, participarea părţii în proces şi posibilitatea de a-şi expune poziţia asupra tuturor aspectelor de fapt şi de drept reprezintă o garanţie esenţială a unui proces echitabil.
29. Totodată, Colegiul reţine că instanţa de fond a examinat cererea privind

înlocuirea debitorului în mod izolat, fără a solicita şi examina dosarul de bază în temeiul căruia a fost emis titlul executoriu nr. 2-179/13 din 19 februarie 2013. Or, pentru soluţionarea unei asemenea cereri, este indispensabilă verificarea circumstanţelor stabilite prin hotărârea judecătorească inițială, natura raportului juridic dintre părţi, precum şi întinderea obligațiilor ce urmează a fi transmise succesorului.

30. Lipsa dosarului de bază sau neconexarea acestuia la prezenta cauză a limitat posibilitatea instanţei de a efectua o analiză completă şi obiectivă a situației juridice, inclusiv sub aspectul caracterului şi limitelor obligaţiei ce se pretinde a fi transmisă succesorului. Această omisiune este una esențială, întrucât poate influența direct soluția asupra cererii de înlocuire a debitorului.
31. De asemenea, Colegiul constată că instanţa de fond nu a analizat în mod efectiv argumentele relevante ce ţin de respectarea termenelor prevăzute de lege pentru valorificarea pretenţiilor faţă de moştenitor, invocate de către recurentă în cererea de recurs. Chiar dacă aceste argumente urmează a fi apreciate în fond, ele sunt de natură să influenţeze admisibilitatea cererii şi nu puteau fi ignorate de către instanţa de judecată.
32. În acelaşi timp, Colegiul reţine că criticile recurentei referitoare la necompetenţa instanţei de fond nu pot fi reţinute. Or, cererea privind înlocuirea părţii în procedura de executare este de competenţa instanţei care a emis titlul executoriu, iar în speţă Judecătoria Chișinău a acţionat în limitele competenţei sale legale.
33. Prin urmare, având în vedere încălcările procesuale constatate, în special examinarea cauzei în lipsa unei părţi nelegal citate, neexaminarea completă a probelor relevante şi neasigurarea cadrului necesar pentru o judecată echitabilă, Colegiul ajunge la concluzia că încheierea instanţei de fond nu poate fi menţinută.
34. În conformitate cu prevederile legale aplicabile, asemenea încălcări nu pot fi înlăturate în instanţa de recurs, fiind necesară rejudecarea cauzei de către instanţa de fond, cu participarea efectivă a tuturor părţilor şi cu examinarea completă a tuturor circumstanţelor relevante.
35. Este greșită părerea recurentei în privința competenței exclusive determinată de art. 41^1 alin. (3) din Codul de procedură civilă - instanţa de la locul deschiderii moștenirii. Cererea a fost introdusă la Judecătoria Chişinău, sediul Centru, corect, deoarece cererile invocate țin de executarea hotărârii și nu de punerea pe rol a litigiului.
36. La rejudecare, instanţa de fond va urma să asigure citarea legală şi efectivă a tuturor părţilor, inclusiv prin verificarea domiciliului real al recurentei, să solicite şi să examineze dosarul de bază în temeiul căruia a fost emis titlul executoriu, să verifice argumentele privind respectarea termenelor legale de

formulare a pretenţiilor faţă de moştenitor, să analizeze limitele răspunderii succesorului, în raport cu masa succesorală și să se pronunţe motivat asupra tuturor susţinerilor părţilor.

37. În consecinţă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ consideră necesară admiterea recursului, casarea încheierii contestate şi remiterea cauzei spre rejudecare în aceeaşi instanţă, însă în alt complet de judecată, pentru a asigura imparţialitatea şi respectarea garanţiilor procesuale.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,-

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de recurenta Diana Chirică.

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 13 decembrie 2021, cu trimiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul: Ana Panov

Judecătorii: Svetlana Vîșcu

Elena Bolocan